Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Tatiana Balan
Dosarul nr. 2a-2319/24
2-24010278-02-2a-07062024

D E C I Z I E

03 octombrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

În componență:
Președintele completului, judecătorul Anton Marina
Judecătorii Cașcaval Andrei
Olga Cojocaru
Grefierul Șpac Iulius

examinând în şedinţă publică, cererea de apel declarată de către Inspectoratul General al Poliţiei şi cererea de apel declarată de Carolina Mocanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de către Carolina Mocanu împotriva Inspectoratului General al Poliţiei cu privire la repararea prejudiciului material şi moral,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 25 aprilie 2024, prin care cererea de chemare în judecată a fost admisă parţial,

c o n s t a t ă:

La 18 ianuarie 2024, Carolina Mocanu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliţiei cu privire la repararea prejudiciului material şi moral (f.d. 2-4).

În motivarea acțiunii, Carolina Mocanu a invocat că la data de 16 mai 2022, agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare a întocmit în privința sa procesul-verbal MAI nr. 05554202.

A susținut că prin procesul-verbal enunțat, a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzută de art. 240 alin. (1) din Codul contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea contravențională - amendă în mărime de 750 de lei şi 3 puncte de penalizare.

A precizat că nu a comis contravenția imputată, iar faptele indicate de către agentul constatator nu corespund realității. Ilegalitatea acțiunilor agentului constatator privind întocmirea în privința sa a procesului-verbal cu privire la contravenție se confirmă prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, prin care acesta a fost declarat nul.

A indicat că speței îi sunt aplicabile prevederile Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.

Astfel, admiterea de către instanțele de judecată a contestației sale şi anularea procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit de către agentul constatator, demonstrează că la momentul aplicării sancțiunii contravenționale, agentul constatator nu a întreprins toate acțiunile în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei contravenționale, inclusiv a celor care indicau asupra nevinovăției în comiterea faptei incriminate.

A afirmat că tragerea la răspundere contravențională, condamnarea publică şi sancționarea prin proces-verbal şi decizia agentului constatator constituie o eroare, care a afectat dreptul său la prezumția de nevinovăție.

A menționat că caracterul contravențional al răspunderii, care i-a fost angajată, nu poate servi ca temei de respingere a pretențiilor referitoare la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale agentului constatator, inclusiv prin lezarea prezumției de nevinovăție a acesteia.

A invocat că deoarece prin hotărâre judecătorească, procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința sa a fost anulat în legătură cu lipsa faptului contravenției, această circumstanță constituie temei de reabilitare a sa de incriminarea, care i-a fost adusă şi de sancțiunea care i-a fost aplicată şi, prin urmare, în speţă sunt întrunite condițiile necesare pentru reținerea răspunderii statului pentru faptele comise de către agentul constatator.

A susținut că întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție şi sancționarea prin decizia agentului constatator a adus atingere principiului general potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, precum şi au avut caracter intruziv în sfera drepturilor sale subiective, în condițiile în care în speţă, are dreptul de fi reabilitată prin recunoașterea acestor erori, inclusiv prin compensarea prejudiciului suportat.

Carolina Mocanu a afirmat că unul dintre criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

A indicat că la stabilirea existenței prejudiciului moral, definit în doctrina dreptului şi în jurisprudență ca orice atingere adusă uneia dintre prerogativele care constituie atributul personalității umane şi care se manifestă prin suferința fizică sau morală, pe care le resimte victima, trebuie avute în vedere caracterul şi importanța valorilor nepatrimoniale lezate, situația personală a victimei, ținând cont de mediul social din care victima face parte, educația, cultura, standardul de moralitate, personalitatea şi psihologia victimei, circumstanțele săvârşirii faptei, statutul social, etc. Fiind vorba de lezarea unor valori fără conținut economic şi de protejarea unor drepturi care intră, ca element al vieții private, în sfera art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dar și de valori apărate de Constituție și de legile naționale, existența prejudiciului este circumscrisă condiției aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă corespunzătoare a prejudiciului real şi efectiv produs victimei.

Reclamanta a menționat că conform practicii CtEDO, este suficientă proba faptei ilicite, urmând ca prejudiciul şi raportul de cauzalitate să fie prezumat, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite, de natură sa, de împrejurările în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă.

Carolina Mocanu a solicitat admiterea acțiunii şi încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul său a sumei de 19 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 6,95 de lei, cu titlu de prejudiciu material şi a cheltuielilor de judecată.

La 16 februarie 2024, pârâtul a depus referință la acțiunea Carolinei Mocanu, solicitând respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f.d. 23-34).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 25 aprilie 2024, s-a admis parţial acțiunea depusă de către Carolina Mocanu împotriva Inspectoratului General al Poliţiei cu privire la repararea prejudiciului material şi moral. S-a încasat de la Inspectoratul General al Poliţiei în

beneficiul Carolinei Mocanu suma de 6,95 lei, cu titlu de prejudiciu material şi suma de 1 500 (de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 49; 59-69).

La 29 aprilie 2024 și la 14 iunie 2024, prin e-mail, Inspectoratul General al Poliţiei a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 25 aprilie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei decizii prin care cererea de chemare în judecată depusă de Carolina Mocanu să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 52; 53-54; 77-81).

În motivarea apelului, Inspectoratul General al Poliţiei a invocat că pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, dar este necesară şi întrunirea dispozițiilor prevăzute de art. 3 alin. (1) din aceeaşi lege.

A afirmat că deşi reclamanta/intimată invocă că a fost atrasă ilegal la răspundere contravențională, Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 garantează repararea prejudiciului moral şi material în cazurile în care persoana a fost ilegal arestată, reținută sau i s-a aplicat ilegal amenda contravențională de către instanță. Prin urmare, nici una din circumstanțele enumerate la art. 3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 nu se regăsește în justificarea pretențiilor reclamantei de repararea a prejudiciului.

A precizat că simplul fapt că prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 05554202 din 16 mai 2022 nu încadrează în situația dedusă judecării în temeiurile legale ce instituie răspunderea statului conform legislației pertinente.

A relatat că în hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 nu a fost constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Instanța de judecată care a examinat cauza contravențională nu a determinat şi nu a constatat fapte de încălcare a legalității şi a drepturilor omului, iar declararea nulității procesului-verbal contravențional nu denotă încălcarea drepturilor fundamentale ale Carolinei Mocanu şi nu acordă acesteia dreptul de a solicita despăgubiri de la Inspectoratul General al Poliţiei.

A susținut că Carolina Mocanu, în temeiul art. 6 lit. a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, nu are dreptul la repararea prejudiciului în cadrul procesului civil, întrucât potrivit jurisprudenței CtEDO în materia contravențională, Curtea a stabilit, în funcție de gravitatea sancțiunii, în anumite decizii, că aceste fapte aparțin „materiei penale”. Iar, aplicabilitatea Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 nu poate fi extinsă, fiindcă legiuitorul a limitat cazurile în care este posibilă solicitarea reparării prejudiciului material sau moral, aceste cazuri fiind exhaustiv prevăzute de legislator.

A menționat că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat în urma contravenției administrative, sunt necesare unele condiții speciale, care în speță nu se atestă. Or, Carolina Mocanu nu dispune de dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului cauzat în legătură cu acțiunile ilicite ale agentului constatator în sensul definit la art. 2 a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, întrucât lipsește temeiul legal de reparare a prejudiciului.

La 16 mai 2024 și la 1 octombrie 2024, Carolina Mocanu a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 25 aprilie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasată din contul Inspectoratului General al Poliţiei în beneficiul său suma de 14 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 6,95 lei cu titlu de prejudiciu material, legat de cheltuielile pentru

serviciile poștale de expediere a contestației și încasarea taxei de timbru achitată în instanța de fond.

În motivarea apelului, Carolina Mocanu a menționat că hotărârea instanței de fond urmează să fie casată, deoarece instanța, la judecarea cauzei, a încălcat şi a aplicat greșit normele de drept material, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin, iar concluziile primei instanței, expuse in hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei - temeiuri care se încadrează în prevederile art. 386 alin. (1) lit. a), c) și d) din CPC.

A invocat că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de fond nu a ţinut cont de practica CtEDO, nu a motivat de care criterii s-a condus şi care au determinat-o să stabilească suma încasată.

A precizat că hotărârea contestată este nemotivată, contradictorie și contravine prevederilor art. 239-241 CPC.

A indicat că atunci când un motiv (argument), invocat de o parte este decisiv pentru rezultatul procedurii, care impune un răspuns specific şi explicit *(cauza Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 30; Hiro Balani împotriva Spaniei, pct. 28).* Astfel, trebuie examinate argumentele principale ale reclamantului *(cauza Buzescu împotriva României, pct. 67 şi cauza Donadze împotriva Georgiei, pct. 35),* iar motivele care vizează respectarea drepturilor şi libertăților garantate de Convenţie sau Protocoalele sale, instanțele naționale trebuie să le examineze cu rigoare şi grijă deosebită *(cauza Wagner şi J.M.W.L. împotriva Luxemburgului, pct. 96).* Curtea Europeană a Drepturilor Omului reaminteşte că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6.1 din Convenţie, include printre altele dreptul părților de a prezenta observaţiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenţia nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete şi efective (*hotărârea Artico împotriva Italiei, din 13 mai 1980, seria A, nr. 37, p. 16, § 33),* acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real „ascultate", adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina „instanţei" obligaţia de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor şi al elementelor de probă ale părților, cel puţin pentru a le aprecia pertinența (*hotărârea Perez împotriva Franței (GC), cererea nr. 47.287/99, & 80, CEDH 2004-I şi hotărârea Van der Hurk împotriva Olandei, din 19 aprilie 1994) [seria A, nr. 288, p. 19, §59].*

A susținut că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenție, prezumă dreptul la o hotărâre si decizie motivată, drept ignorat de către instanța de fond.

Apelanta a menționat că cuantumul prejudiciului moral acordat de instanţa de fond, este infim şi net proporţional cu ingerințele admise de agenții statului în drepturile sale fundamentale.

A concluzionat că instanața de fond a încălcat dreptul său la un proces echitabil prevăzut de art.6 din CtEDO, deoarece scopul de bază a unei justiției, îl constituie satisfacerea echitabilă a drepturilor omului în cadrul unui proces judiciar, iar repararea unei pagube urmează a fi făcută într-un cuantum echitabil.

În ședința instanței de apel, părțile legal citate nu s-au prezentat (f.d. 84).

În conformitate cu art. 379 alin. (2) CPC, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinței, nu împiedică judecarea apelului.

Așadar, în baza art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul civil purcede la examinarea cererilor de apel în lipsa părților legal citate.

Studiind materialele cauzei și cererile de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră apelul declarat de Inspectoratul General al Poliţiei întemeiat şi care trebuie admis, iar apelul declarat de Carolina Mocanu neîntemeiat şi care trebuie respins, având în vedere argumentele de mai jos.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil constată că apelul declarat de Inspectoratul General al Poliţiei și apelul declarat de Carolina Mocanu au fost depuse în termenul stabilit de lege, în condițiile în care hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) a fost pronunțată la 25 aprilie 2024, iar cererea de apel a fost depusă de Inspectoratul General al Poliţiei la 29 aprilie 2024 şi de Carolina Mocanu pe 16 mai 2024 (f.d. 49; 53; 58).

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (5) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 385 lit. c) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

În cadrul examinării cauzei în ordine de apel, s-a stabilit că prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria nr. 1539598905253776 din 16 mai 2022, întocmit de către agentul constatator din cadrul Direcției de patrulare Centru a Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General de Poliție, Carolina Mocanu a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenţiei prevăzută de art. 240 alin. (1) din Codul contravențional și a fost sancţionată cu amendă în mărime 15 u.c., ceea ce constituie 750 lei și cu aplicarea a trei puncte de penalizare (f.d. 7).

La 31 mai 2022, Carolina Mocanu a depus o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria nr. 1539598905253776 din 16 mai 2022, solicitând anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale, cu încetarea procesului contravențional (f.d. 8, 9).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, devenită definitivă la data de 31 octombrie 2022, s-a admis contestația Carolinei Mocanu și s-a încetat procesul contravențional pornit în privinţa Carolinei Mocanu pentru săvârşirea faptei contravenționale prevăzute de art. 240 alin. (1) din Codul contravențional, și care prin decizia Inspectoratul Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliţiei din 16 mai 2022, a fost supusă sancţiunii contravenţionale sub formă de amendă în mărime de 15 unități convenţionale, ceea ce constituie 750 lei, cu aplicarea a 3 puncte de penalizare, pe motiv că nu există faptul contravenţiei.

Pe 18 ianuarie 2024, Carolina Mocanu a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliţiei cu privire la repararea prejudiciului material şi moral (f.d. 2-4).

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea judecătorească din 25 aprilie 2024, a admis parțial acțiunea (f.d. 49; 59-69).

Exprimându-și dezacordul cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 25 aprilie 2024, Inspectoratul General al Poliţiei și Carolina Mocanu au depus cereri de apel f.d. 53; 58).

Colegiul civil consideră cererea de apel depusă de Inspectoratul General al Poliţiei întemeiată și necesar de admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, iar cererea de apel depusă de Carolina Mocanu neîntemeiată și necesar de respins, având în vedere următoarele argumente.

Conform prevederilor art. 1 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (în continuare Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998), prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Noțiunea de acțiuni ilicite, este explicată în cuprinsul art. 2 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, potrivit căruia acţiunile ilicite reprezintă acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Potrivit art. 3 alin. (1) din aceeași Lege, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

Potrivit art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

Conform art. 10 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

Pornind de la circumstanțele speței, prin prisma normelor de drept citate mai sus, Colegiul civil consideră neîntemeiat raționamentul instanței de fond cu privire la necesitatea admiterii parțiale a acțiunii înaintată de Carolina Mocanu, fapt care impune casarea hotărârii primei instanțe, cu respingerea acțiunii.

Or, angajarea răspunderii statului pentru compensarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, survine doar în cazurile expres prevăzute de Lege. Iar, reieșind din prevederile legale citate *supra,* în cauzele contravenționale se poate pretinde repararea prejudiciului cauzat contravenientului în cazurile prevăzute la art. 3 lit. d) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, potrivit cărora este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată.

În speță, Colegiul civil constată că nu se regăsește nici unul din temeiurile enunțate mai sus, Carolina Mocanu nefiind supusă la arest contravențional, reținerii contravenționale și în privința acesteia nu s-a aplicat amenda contravențională de către instanța de judecată.

În mod corespunzător, din coroborarea prevederilor art. 3 lit. d) și art. 6 lit. c) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, rezultă că Carolina Mocanu nu este îndreptățită să solicite repararea prejudiciului, în condițiile în care în cadrul examinării cauzei nu s-au constatat circumstanțele expres prevăzute de Lege care ar justifica dreptul reclamantei de a pretinde repararea prejudiciului.

Într-un alt context, instanța de apel consideră că prima instanță greșit a aplicat în speță prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3^1) din Codul contravențional.

Astfel, conform art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3^1) din Codul contravențional, persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Din sensul normei de drept citată, rezultă că răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele contravenționale, survine doar în cazul când prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În speță, în hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, nu s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, iar o altă hotărâre judecătorească la materialele cauzei nu a fost anexată.

Prin urmare, prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3^1) din Codul contravențional nu sunt aplicabile speței, fapt de care nu a ținut cont prima instanță.

Totodată, instanța de apel apreciază ca fiind greșită concluzia primei instanțe bazată pe prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, cu privire la necesitatea compensării prejudiciului moral și material din contul Inspectoratului General al Poliţiei, în calitate de pârât.

Cu referire la acest aspect, Colegiul civil constată că prima instanță a preluat argumentele din cererea de chemare în judecată cu privire la calitatea corespunzătoare de pârât a Inspectoratului General al Poliţiei, fără a le supune verificării prin prisma normelor de drept pertinente.

Astfel, conform art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este *Ministerul Justiţiei*.

Prin urmare, reieșind din norma de drept citată, în acțiunile privind repararea prejudiciului material şi moral întemeiate pe Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, calitatea de pârât urmează să o aibă Ministerul Justiției.

Prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 pe care prima instanță le-a invocat în susținerea argumentului că Inspectoratul General al Poliţiei este ținut să compenseze prejudiciul pretins de Carolina Mocanu, se aplică doar la etapa executării hotărârilor judecătorești pronunțate în cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral, fapt care rezultă fără echivoc chiar din denumirea capitolului în care sunt încadrate „Capitolul IV Modul de executare a hotărârii (decizie) cu privire la repararea prejudiciului”.

Astfel, legiuitorul, în art. 13 din Capitolul IV al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, a explicat din care bugete de stat va fi reparat prejudiciul (executată hotărârea), iar la art. 13^1 a explicat nemijlocit procedura de executare a hotărârilor judecătorești, potrivit căruia: (2) Instanţa de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu emis în baza hotărârii judecătoreşti definitive spre executare *Ministerului Justiţiei* şi informează părţile despre acest fapt. La solicitarea *Ministerului Justiţiei*, creditorul prezintă, în termen de 5 zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărârii definitive, poate fi prezentat spre executare *Ministerului Justiţiei* şi de către creditor , cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului. (3) În decurs de 10 zile din data prezentării titlului executoriu, eliberat în baza hotărârii judecătoreşti definitive, *Ministerul Justiţiei* remite Ministerului Finanţelor titlul executoriu, împreună cu hotărârile judecătoreşti emise pe cauza respectivă, şi datele bancare ale creditorului.

Așadar, prima instanță a confundat procedura de judecare a cauzelor cu privire la repararea prejudiciului material şi moral, cu procedura de executare a hotărârilor judecătorești pronunțate în astfel de cauze și greșit a aplicat prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 la determinarea cercului participanților la proces.

Drept urmare, instanța de apel apreciază ca fiind neîntemeiată concluzia primei instanțe cu privire la necesitatea încasării sumelor în mărime de 6,95 lei și 1 500 lei de la Inspectoratul General al Poliţiei.

Deoarece instanța de apel a constatat că în speță nu se atestă temeiuri pentru angajarea răspunderii statului în vederea compensării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și în rezultat a casat integral hotărârea supusă apelului, sunt irelevante argumentele apelantei Carolina Mocanu potrivit cărora

aceasta-și exprimă dezacordul cu hotărârea contestată în partea stabilirii cuantumului prejudiciului compensat.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) și (3) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. (...). Prevederile alin.(1) şi (2) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii.

Ținând cont de faptul că cererea de apel depusă de Carolina Mocanu a fost respinsă, pretenția apelantei cu privire la compensarea cheltuielilor de plată a taxei de timbru în mărime de 200 lei la depunerea apelului, este neîntemeiată.

Așadar, reieșind din faptul că în speță nu s-au constatat temeiurile expres prevăzute de lege pentru angajarea răspunderii statului în vederea compensării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Colegiul civil consideră necesar de a respinge apelul declarat de Carolina Mocanu și de a admite apelul declarat de Inspectoratul General al Poliţiei, cu casarea hotărârii primei instanțe și cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de Carolina Mocanu se respinge integral.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) şi c) şi art. art. 389-390 CPC, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de Carolina Mocanu.

Se admite cererea de apel declarată de către Inspectoratul General al Poliţiei.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 25 aprilie 2024, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de către Carolina Mocanu împotriva Inspectoratului General al Poliţiei cu privire la repararea prejudiciului material şi moral şi se emite o nouă hotărîre, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de către Carolina Mocanu împotriva Inspectoratului General al Poliţiei cu privire la repararea prejudiciului material şi moral, ca neîntemeiată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,
Judecătorul Anton Marina

Judecătorii Cașcaval Andrei

Cojocaru Olga